9 Φεβρουαρίου 2021

Άγιος Χαράλαμπος Πεδίου Άρεως – Το στολίδι της τέχνης του Κόντογλου

/ Ορθοδοξία· Διεθνές Πρακτορείο Εκκλησιαστικών Ειδήσεων

Πανηγυρίζει από σήμερα το απόγευμα ο Ιερός Ναός Αγίου Χαραλάμπους Πολυγώνου στο Πεδίον του Άρεως, όπου θησαυρίζεται η ιερά εικόνα του τιμώμενου Αγίου. Μια εικόνα που έφεραν μαζί τους ως πολύτιμο θησαυρό πρόσφυγες από τη Μικρά Ασία, φεύγοντας κυνηγημένοι κατά τη Μικρασιατική καταστροφή… Ένας ναός δημιούργημα Μικρασιατών, που στηρίχθηκαν στον Θεό στις (και παρά τις) τεράστιες δυσκολίες που αντιμετώπισαν στην νέα τους πατρίδα κι «ένα στολίδι της τέχνης του Φώτη Κόντογλου», όπως περιγράφει στο Πρακτορείο «Ορθοδοξία» ο πρωτοπρεσβύτερος π. Κωνσταντίνος Κοντορούδας, μοναδικός ιερέας του ναού. Σήμερα, ο ίδιος μαζί με το εκκλησιαστικό συμβούλιο κάνουν προσπάθειες να συντηρήσουν και να διασώσουν την εκκλησία του Αγίου Χαραλάμπους, που θεμελιώθηκε το 1929, για τις επόμενες γενιές, ενώ

επιδιώκουν την επίσπευση της ανακήρυξής της σε διατηρητέο μνημείο.

- **Της Ευγενίας Δίτσα**

«Όπως αναγράφεται και εντός του ναού, οι πρόσφυγες εκδιωγμένοι, κυνηγημένοι με σκληρό τρόπο, έφυγαν από τα σπίτια τους στη Μικρά Ασία και ήρθαν στην Αθήνα και στην συνοικία του Πολυγώνου, όπου έφτιαξαν αυτή την εκκλησία, προσφέροντας ο καθένας ό,τι είχε: άλλος χρήματα, άλλος εικόνες, άλλος αφιερώματα…Έφτιαξαν τον ναό το 1929 κι έλεγαν πως είναι το σπίτι τους αυτό…

Το 1955 τον φιλοτέχνησε ο σπουδαίος λογοτέχνης και αγιογράφος Φώτης Κόντογλου, που ήταν κι ο ίδιος Μικρασιάτης από το Αϊβαλί, με τους μαθητές του. Τότε βέβαια ο ίδιος ήταν στο απώγειο… Ο ναός είναι μεγάλης αξίας, με θαυμάσιες βυζαντινές εικόνες. Χρειάζεται, όμως, πλέον μεγάλη φροντίδα. Είναι ένα στολίδι της τέχνης του Κόντογλου», διηγείται ο π. Κωνσταντίνος.

Ο ιερός ναός του Αγίου Χαραλάμπους Πολυγώνου αυτή την περίοδο χρειάζεται τη βοήθεια των πιστών πιο πολύ από ποτέ, καθώς είναι απαραίτητο να αναστηλωθεί και να γίνει η απαραίτητη συντήρηση των αγιογραφιών.

Σε ερώτησή μας για το πώς αποφάσισαν να προβούν σε έργο αναστήλωσης σε μια τόσο δύσκολη εποχή, ο π. Κωνσταντίνος απάντησε:

«Ο ναός έχει πολλά προβλήματα... Πριν από περίπου 1,5 χρόνο, είχανε πέσει σοβάδες... Προσωρινά βάλαμε πλέγματα, αλλά χρειάζεται μια μόνιμη λύση. Ο ναός βομβαρδίζεται από υγρασία, ενώ και με τους σεισμούς του ’99 υπέστη πολλές ζημιές. Πρέπει να αποκατασταθεί, γιατί είναι ένα μνημείο τέχνης, που πρέπει να μείνει και για τις επόμενες γενιές. Πρέπει οι επόμενες γενιές να δουν αυτό το μνημείο τέχνης... Έχουμε προβεί, μάλιστα, στις απαραίτητες ενέργειες, ώστε να ανακηρυχθεί διατηρητέος. Κάναμε μελέτες με αρχιτέκτονα, πολιτικό μηχανικό και αγιογράφο... Οι δαπάνες, βέβαια, είναι μεγάλες...

αυτές τις ζαντινής

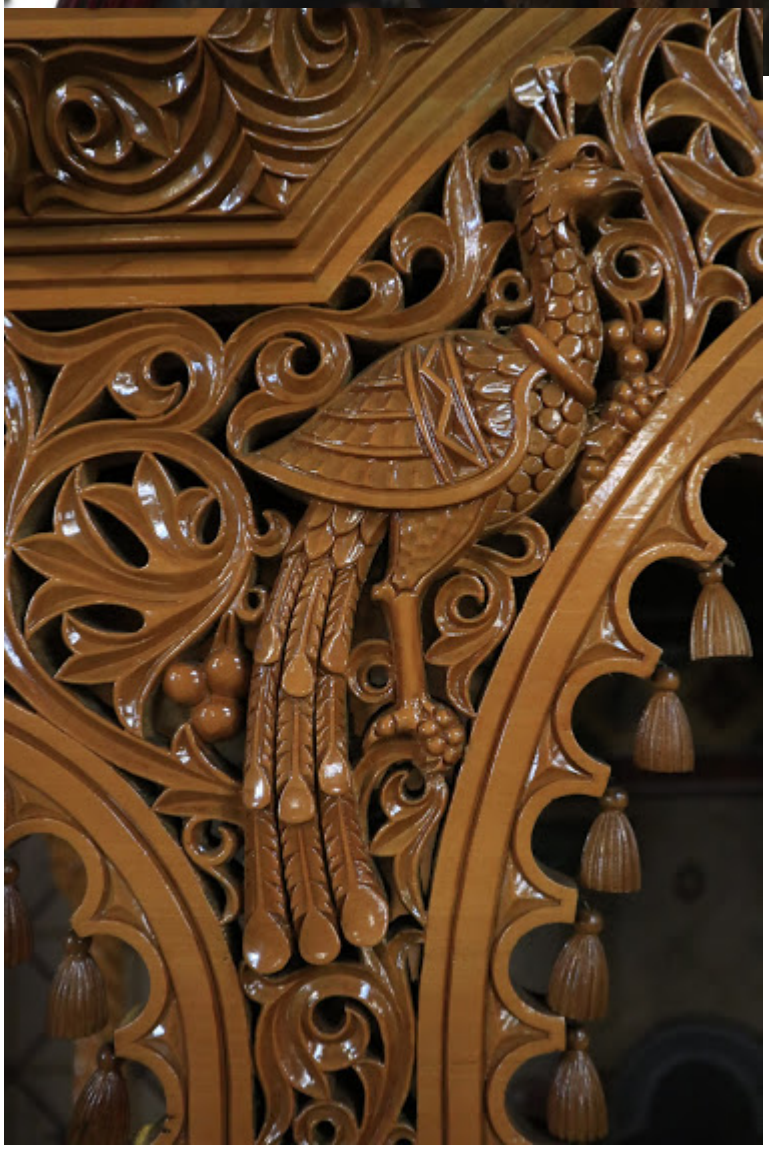

Τι κόστος έχει η δαπάνη του έργου;

Η δαπάνη για τις μελέτες είναι γύρω στα 45.000 ευρώ.

Έχουμε δώσει μια προκαταβολή και με τη βοήθεια του κόσμου και κάποιων δημόσιων φορέων ελπίζω σιγά σιγά να κατορθώσουμε να συντηρήσουμε τον ναό...

Έχετε απευθυνθεί στο Υπουργείο Πολιτισμού;

Ναι, έχουμε απευθυνθεί στο Υπουργείο Πολιτισμού. Αυτή τη στιγμή φτιάχνουμε ένα βιντεάκι για τον ναό. Μόλις ετοιμαστεί, θα πάρουμε και τις μελέτες και θα πάμε να δούμε την κυρία Μενδώνη, για να ανακηρυχθεί ο ναός διατηρητέος. Και ο Περιφερειάρχης, ο κ. Πατούλης, έχει πει ότι θα μας βοηθήσει. Μας είχε πει να ετοιμάσουμε τις απαραίτητες μελέτες και το υλικό και να πάμε να τον βρούμε, ότι θα βοηθήσει.

Πόσο καιρό είστε ιερέας στον Άγιο Χαράλαμπο;

Από το 1994. Τότε, όταν πρωτοήρθα, ήταν εδώ ο Αρχιμανδρίτης Άνθιμος Αρόγλου, που εκοιμήθη στις αρχές του 2018. Έκτοτε είμαι μόνος εδώ…

Το πρόγραμμα της εορτής

Τρίτη 9/2/21: **Πανηγυρικός Εσπερινός του Αγ. Χαραλάμπους, χοροστατούντος του Θεοφιλεστάτου Επισκόπου Ευρίπου κ.κ. Χρυσοστόμου, στις 17:30**
Τετάρτη 10/2/21: **Όρθρος και η Θεία Λειτουργία (Αγ. Χαραλάμπους) θα χοροστατήσει ο Θεοφιλέστατος Επίσκοπος Ευρίπου κ.κ. Χρυσόστομος από τις 07.15**
Τετάρτη 10/2/21: **Εσπερινός και Παράκληση στον Αγ. Χαράλαμπο από τις 17:00.**

Η ιστορία του ναού

Ο Ιερός Ναός Αγίου Χαραλάμπους Πολυγώνου είναι μια τρίκλίτη εκκλησία, που βρίσκεται προς την ανατολική πλευρά εντός του γνωστού πάρκου του Πεδίου του Άρεως. Συνορεύει δε με το 28ο Δημοτικό Σχολείο επί της οδού Ανδρέου Μουστοξύδη. Λίγο βορειότερα από την εκκλησία, απλώνεται η ευρύτατη πλατεία Πρωτομαγιάς, από όπου αρχίζουν τα κτίρια της πρώην Σχολής Ευελπίδων, που σήμερα λειτουργούν σαν Δικαστήρια.

Ο ανερχόμενος προς τον Ιερό Ναό (από τη δυτική είσοδο του πάρκου) προσκυνητής, επισκέπτης, περιηγητής, δρομέας, αθλούμενος κ.λπ. θαυμάζει τις δεξιά και αριστερά του μαρμάρινες προτομές όλων σχεδόν των πρωταγωνιστών ηρώων και ηρωίδων της ενδόξου Ελληνικής Επαναστάσεως του 1821, ώστε ο περίπατός του να συνδυάζει άριστα το τερπνόν μετά του ωφελίμου (δέντρα, άνθη, οξυγόνο, ησυχία, ιστοριογνωσία κ.α.).

Ο Ιερός Ναός είναι κτισμένος περίπου το 1929. Επίσημα στοιχεία μαρτυρούν ως πρώτο εφημέριο τον Αρχιμανδρίτη π. Φρουμέντιο Νάσιο, όπου ο Ναός ανακαινίστηκε ριζικά και εξωραΐστηκε. Από τον Οκτώβριο του 1953 έως και τον Αύγουστο 1955 ολοκληρώθηκε η μεγάλη και περικαλλής τοιχογραφία της Παναγίας – Πλατυτέρας εντός του Ιερού Βήματος, καθώς επίσης και οι τοιχογραφίες του τέμπλου. Είναι οι τοιχογραφίες του Χριστού, της Παναγίας της Οδηγήτριας και των Αγίων Χαραλάμπους, Αικατερίνης, Παρασκευής (επ’ ονόματι των οποίων τιμάται ο Ιερός Ναός) και του Ιωάννου του Προδρόμου. Οι περισσότερες εικόνες του Ιερού Ναού, έχουν φιλοτεχνηθεί από των εκ Κυδωνιών

της Μικράς Ασίας, ευσεβή αγιογράφο και συγγραφέα Φώτιο Κόντογλου και αποτελούν πολύτιμα λειτουργικά μνημεία της παραδοσιακής βυζαντινής τεχνοτροπίας, που ανεβάζει το θρησκευτικό συναίσθημα και δεν το δεσμεύει στην αισθητική απόλαυση της γήινης ομορφιάς του Δυτικού τύπου αγιογραφικής τέχνης, η οποία δε διαφέρει σχεδόν σε τίποτα από την κοσμική.

Τη σοβαρή δαπάνη αγιογράφησης του τρούλου με την παραδοσιακή επιβλητική εικόνα του Παντοκράτορος Χριστού ανέλαβε ο με έδρα το Λονδίνο εφοπλιστής κ. Αδαμάντιος Χατζηπατέρας. Ο ίδιος χρηματοδότησε και την αγιογράφηση και των υψηλοτέρων σημείων του τόξου του θόλου με 16 ολόσωμες τοιχογραφίες Μαρτύρων της Αγίας πίστεώς μας όπου και στη συνέχεια στις 14 Αυγούστου 1955, ανακηρύχθηκε Μέγας Ευεργέτης του Ιερού Ναού.

Το υπό τον νέο εφημέριο π. Παύλο Αδαμόπουλο εκκλησιαστικό συμβούλιο, με απόφασή του στις 4 Ιουλίου 1961, προέβη στην επικεράμωση του τρούλου και των αχιβάδων του Αγίου Βήματος, ώστε να διαφυλαχθούν οι αγιογραφίες από τις βροχοπτώσεις και τη διάχυτη υγρασία του περιβάλλοντος άλσους.

Σύμφωνα και πάλι με επίσημα στοιχεία νέος εφημέριος του Ναού από 20 Απριλίου 1962 και για λίγα έτη, αναλαμβάνει ο π. Δημήτριος Τρυφωνίδης.

Επί εφημερίας του επανελθόντος εις το Ναό Αρχιμανδρίτη π. Φρουμεντίου Νάσιου από την 1η Μαρτίου 1967, κατασκευάστηκε το προ του σολέα περίτεχνο κιγκλίδωμα, που επάνω του τοποθετήθηκαν οι ανάλογες αρμόζουσες φορητές εικόνες για προσκύνηση από τους πιστούς.

Στις 20 Ιουνίου 1971 εφημέριος ανέλαβε ο π. Αλέξανδρος Παπαποστόλου και τότε κατασκευάστηκαν οι τρεις ξυλόγλυπτες θύρες από τον τεχνίτη κ. Μπελαούρη και τους συνεργάτες του. Τρεις περίπου μήνες μετά (στις 16 Οκτωβρίου 1973), τοποθετήθηκαν επάνω τους ισάριθμες ξυλόγλυπτες, αναλόγου μεγέθους ιερές εικόνες. Στη συνέχεια στις 15 Μαΐου 1974, το εκκλησιαστικό συμβούλιο απέστειλε ευχαριστήρια επιστολή προς τον τότε Δήμαρχο Αθηναίων για την εγκατάσταση μονίμου ηλεκτρικού φωτισμού γύρω από τον Ιερό Ναό. Το έργο αυτό ήταν και εξακολουθεί φυσικά να είναι λίαν σημαντικό για κτίσμα σε μη κατοικημένη περιοχή, κτίσμα που περιβάλλεται μόνο από πεύκα, κυπαρίσσια και θάμνους.

Την 17η Απριλίου 1975, εφημέριος ανέλαβε ο π. Νικηφόρος Πεζόπουλος επί του οποίου, στο ανατολικό τμήμα του Ναού, ανεγέρθηκε αίθουσα για τη στέγαση κατηχητικού σχολείου, για τη φύλαξη βυζαντινών ιερών εικόνων καθώς και για την πραγματοποίηση διαλέξεων και παρόμοιων εκδηλώσεων. Με απόφαση του εκκλησιαστικού συμβουλίου στις 20 Ιουνίου 1975, διευρύνθηκαν τα όρια της

ποιμαντικής δικαιοδοσίας του Ιερού Ναού. Ανατέθηκε ο καθαρισμός δέκα βυζαντινών, φορητών ιερών εικόνων στο μουσειολόγο και συντηρητή αρχαιοτήτων κ. Ιωάννη Γκερέκο, και την 7η Δεκεμβρίου 1975 τοποθετήθηκε το επιβλητικό ξυλόγλυπτο προσκυνητάρι του Αγ. Χαραλάμπους.

Στις 16 Φεβρουαρίου 1976, καθήκοντα εφημέριου στο Ναό ανέλαβε ο Αρχιμανδρίτης π. Άνθιμος Σαρόγλου όπου υπηρέτησε ομαλά την Εκκλησία επί 42 ολόκληρα χρόνια.

Την 12η Οκτωβρίου 1976, σε εκτέλεση χρηματικής δωρεάς πιστού, αντικαταστάθηκε ο παλαιός δεσποτικός θρόνος με καινούργιο ξυλόγλυπτο. Την 19η Μαρτίου 1977, αντικαταστάθηκε το ικρίωμα αναρτήσεως των κωδωνών με άλλο σταθερότερο. Μέρος της σκεπής του Ναού επισκευάστηκε δια της ανασύρσεως των κεράμων και επιστρώσεως της παλαιάς στέγης με τσιμεντοκονίαμα. Οι εργασίες άρχισαν τη 19η Μαρτίου 1978, περατώθηκαν την 4η Αυγούστου 1978 και η οριστική παραλαβή του έργου έγινε στις 8 Φεβρουαρίου 1980. Φτιάχτηκαν καινούργια καθίσματα για τους πιστούς και τα παλιά δωρήθηκαν στον επαρχιακό Ιερό Ναό Υπαπαντής του Σωτήρος, Καλαμιάς Ακράτας – Αχαΐας. Νέο παγκάρι αποκτήθηκε την 4η Ιουνίου 1979. Την 21η Μαΐου 1993 ελήφθη απόφαση να αποκατασταθούν οι τοιχογραφίες από την υγρασία και να βαφτεί εξωτερικά ο Ναός.

Σήμερα στο Ναό υπηρετούν ως ψάλτες στο αριστερό και δεξιό αναλόγιο αντίστοιχα οι Λαμπαδάριος κ. Αντώνιος Κοτοπούλης και Πρωτοψάλτης και Καθηγητής βυζαντινής μουσικής κ. Σπυρίδων Παυλάκης αποτελούμενος από πολυπληθή βυζαντινή χορωδία όπου όλοι μαζί ψάλλουν κάθε Κυριακή και μεγάλη εορτή και θέλγουν τους πάντες.

Σταθμό στην ιστορία του Ναού αποτέλεσε η άφιξη της Τίμιας δεξιάς χείρας του Αγίου Χαραλάμπους από 3 έως 13 Φεβρουαρίου 2019, **η οποία ήρθε μετά πάσης τιμής από την Ιερά Μονή Μεγάλου Σπηλαίου Καλαβρύτων και ήταν αφορμή για προσκύνημα από υν χιλιάδες πιστοί. Το γεγονός αυτό επισήμως έγινε για πρώτη φορά από κτίσεως του Ιερού Ναού**
.

Από την 25η Φεβρουαρίου 2018 και επίσημα πλέον (μετά την εκδημία του Αρχιμανδρίτη π. Ανθίμου Σαρόγλου), ηγείται του εκκλησιαστικού συμβουλίου ο Πρωτοπρεσβύτερος π. Κωνσταντίνος Κοντορούδας με συνεργάτες του τους κ. Παντελή Κοναξή, κο Γεώργιο Παντάκη, κ. Γεώργιο Γιώτα και κ. Παναγιώτη Ζαμάνη, οι οποίοι προσπαθούν να συνεχίσουν το έργο των προκατόχων τους αλλά και με τη βοήθεια του Αγίου που διακονούν, να προχωρήσουν σε επιπλέον νέες

αού όπως

ιετώπιση

ΔΙΑ ΧΕΙΡΟΣ
ΓΙΩΤΙΧ ΚΟΝΤΟΓΑΧ
1955

ΙΣ
ΧΣ
Ο ΤΩΝ
ΔΟΤΗΣ
Ο
ΑΓΙΟΣ ΙΩ

Η
ΑΓΙΑ
ΠΑΡΑ
ΣΚΕΥΗ

Η ΟΔΗΓΗΤΡΙΑ

Περισσότερα για την ιστορία του ναού, τα σημερινά προβλήματα και τις προσπάθειες που γίνονται μπορείτε να διαβάσετε στο φυλλάδιο του ναού εδώ.

Πηγή: www.orthodoxianewsagency.gr